

ЗАГАЛЬНЕ ВИБОРЧЕ ПРАВО ЯК ЧИННИК АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Ігор Пилипів

Львівський національний університет імені Івана Франка

Загальне виборче право вважається одним з основних інститутів демократії. Найчастіше причину недемократичних змін вбачають у порушеннях голосування, а саме: обмежені можливості здійснювати свій вибір для більшості громадян. Проте є думка, що саме загальне виборче право – причина постійних політичних трансформацій із демократичного до авторитарного режиму. Новий погляд на таку проблему стимулював дослідження кризи загального виборчого права, що дало змогу протиставити його демократії й означити чинником антидемократичних трансформацій.

Основна проблема загального виборчого права полягає в тому, що масовий виборець не зважає на жодні ідеологічні установки і перебуває в конфлікті з економічними та політичними істинами. В умовах постійних інформаційних викривлень та суспільства постправди виборець практично не може здійснити зваженого та раціонального вибору, не занурюючись у постійний контекст подій. Проте досягнення явища перманентної присутності у політичному процесі нереальне через елементарну нестачу часу.

Дослідження професора економіки в університеті Дж. Мейсона Б. Каплана, який займається вивченням економіки приватного сектору, виводить нову проблему загального виборчого права. Твердження економістів і політологів, які вважали, що основна проблема виборця – його власна поінформованість у тій чи іншій проблемі, яку треба вирішити суспільству, на думку вченого, хибні. Б. Каплан стверджує зовсім інше: «Більшість виборців неправильно сприймають проблеми суспільства. У результаті цього їхній вибір призводить до формування і реалізації такої політики, яка зумовлює виникнення нової ще більш загрозливої проблеми для суспільства. Виборець не тільки погано поінформований, він вірить у демагогічні заяви політиків тому, що цю заяву приємно слухати. Тут можна знову згадати прихід А. Гітлера до влади. Аналогічна ситуація була в Італії, що зробило можливим захоплення влади Б. Муссоліні» [1].

Сучасні проблеми демократії полягають не у викривленні самих процесів, а в системах її функціонування, які створені для того, щоб максимально враховувати потреби виборців. Такі системи демократії призводять до того, що виборець починає сприймати демократію як спосіб задоволення власних потреб та бажань. Такий спосіб сприйняття позбавляє суспільства змоги залишатись джерелом та основним суб'єктом влади. У зв'язку з цим можна стверджувати, що чим менше такої демократії, тим краще для самих виборців і всього суспільства загалом. Наприклад, розглядаючи протести «жовтих жилетів», ми не можемо стверджувати, що позиції більшості мітингувальників раціональні та корисні для держави загалом, оскільки в їхніх вимогах протиставляються два економічних процеси, а саме: зниження податків і підвищення соціального забезпечення для населення. Елементарний макроекономічний аналіз політики уряду Франції показує нам, що постійне зростання соціального забезпечення населення і призвело до збільшення податків. Абсурдність вимог «жовтих жилетів» спричинена саме розумінням демократії як способу досягнення потреб. Відповідно до цього, під час протестів у Парижі відбулась консолідація потреб, векторна сума яких дорівнює нулю.

Отже, в умовах розвинених інформаційних технологій способи взаємодії з громадськістю вийшли на новий рівень. Водночас розуміння об'єктивності почало сильно

розвиватись через колосальну кількість джерел подання інформації. Цією ситуацією вдало користуються певні політичні сили для досягнення перемоги на виборах. Основною технологією перемоги для них є використання нових джерел комунікацій, що збільшує можливість активізації соціальних мас. Процес активізації відбувається через сильну концентрацію уваги населення на наявних соціально-економічних проблемах і представлення альтернативи виходу з неї, яка насправді далека від дійсності. Соціальні мережі, що активно поширюють цю інформацію, консолідують певні групи, роблячи їх легкою здобиччю для популістів. У цьому випадку саме загальне виборче право – головний рушій для руйнування демократії.

Список використаних джерел:

1. Каплан Б. Миф о рациональном избирателе. Москва : ИРИСЭН, 2012. 365 с.